

Innst. 345 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:134 S (2016–2017)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad og Heidi Greni om en stortingsmelding om handelsnæringen

Til Stortinget

Sammendrag

Handelsnæringen er Norges største private sysselsetter med ca. 370 000 ansatte. Handelsnæringen har stor betydning for samfunnet. Samtidig står handelen overfor en rivende utvikling, der digitalisering, automatisering, globalisering og utenlandsk konkurranse og netthandel kan endre handelen betydelig på kort tid. Dette vil få ringvirkninger langt utenfor den enkelte bedrift. Det er et sterkt behov for kunnskap om hvilke konsekvenser dette vil ha, og det vil derfor være en fordel med en bred politisk drøftelse av handelsnæringen.

En stortingsmelding om handelen vil derfor være et viktig redskap for å utvikle kunnskapsbaserte og forutsigbare rammevilkår som sikrer fremtidig utvikling og konkurransevilkår for handelen.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding om handelsnæringen, som grunnlag for å sikre handelens betydning for sysselsetting, verdiskapning, bosetting og bærekraft i fremtiden.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid

Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Laila Davidsen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, fra Venstre, Pål Farstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, viser til Dokument 8:134 S (2016–2017) om en stortingsmelding om handelsnæringen. Komiteen viser til at handelsnæringen er Norges største private sysselsetter med ca. 370 000 ansatte, og at handelsnæringen har stor betydning for samfunnet. Komiteen er enig med forslagsstillerne i at handelen står overfor en rivende utvikling, der digitalisering, automatisering, globalisering og utenlandsk konkurranse og netthandel kan endre handelen betydelig på kort tid. Komiteen viser til at dette vil få ringvirkninger langt utenfor den enkelte bedrift. Komiteen viser til at forslagsstillerne mener at det derfor er et sterkt behov for kunnskap om hvilke konsekvenser dette vil ha, og at det vil være en fordel med en bred politisk drøfting av handelsnæringen. Komiteen viser videre til at forslagsstillerne mener at en stortingsmelding vil være et viktig redskap for å utvikle kunnskapsbaserte og forutsigbare rammevilkår som sikrer fremtidig utvikling og konkurransevilkår for handelen.

Komiteen viser til svarbrev fra statsråden fra 15. mai 2017 (vedlagt) hvor statsråden skriver at utfordringene varehandelen står overfor, i stor grad er sammenfallende med utfordringene til det øvrige næringslivet. Statsråden peker videre på at regjeringen har styrket virkemidlene for å fremme forskning og innovasjon, og at det pågår arbeid med de særskilte rammevilkårene for handelsnæringen. Komiteen

merker seg at statsråden skriver at det er noen sentrale næringspolitiske temaer for varehandelen som det kan være hensiktsmessig å utdype i en stortingsmelding. Disse temaene er teknologi og digitalisering, nye handelsmønstre, næringens betydning som sysselsetter og konkurransepolitiske problemstillinger.

Komiteen støtter forslaget om en stortingsmelding om handelsnæringen.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om handelsnæringen.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding til I fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om handelsnæringen.

II

Dokument 8:134 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad og Heidi Greni om en stortingsmelding om handelsnæringen – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 30. mai 2017

Geir Pollestad

leder

Line Henriette Hjemdal

ordfører

Vedlegg**Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet v/næringsminister Monica Mæland til næringskomiteen, datert 15. mai 2017****Dokument 8: 134 S (2016-2017) - representantforslag fra stortingsrepresentant Geir Pollestad og Heidi Greni om stortingsmelding om handelsnæringen**

Jeg viser til brev av 4.5.2017 hvor Næringskomiteen oversendte Dokument 8: 134 S (2016-2017) med følgende representantforslag fra stortingsrepresentant Geir Pollestad og Heidi Greni om en stortingsmelding om handelsnæringen:

Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding om handelsnæringen, som grunnlag for å sikre handelens betydning for sysselsetting, verdiskaping, bosetting og bærekraft i fremtiden.

Jeg er enig med forslagsstillerne i handelsnæringens betydning for norsk økonomi og verdiskaping. Næringen er inngangsporten til arbeidslivet for mange unge og sysselsetter mange over hele landet. Næringens størrelse gjør at relativt sett små utslag i produktiviteten kan få merkbare konsekvenser for norsk økonomi. I tillegg er handelen viktig for å nå mål knyttet til klima og miljø. Alle næringer, også handelsnæringen, bør være opptatt av hvordan deres økonomiske aktivitet påvirker klimautslipp og har miljøkonsekvenser.

Utfordringene som handelsnæringen møter, er likevel i stor grad felles for betydelige deler av norsk næringsliv. De er knyttet til teknologisk utvikling, digitalisering, økt konkurranse fra utlandet og endringer i behovet for arbeidskraft og kompetanse.

Målet for regjeringens næringspolitikk er størst mulig verdiskaping innenfor bærekraftige rammer. Regjeringen har derfor blant annet prioritert vekstfremmende skatte- og avgiftslettelser til norske bedrifter og vanlige arbeidstakere. Bevilgningene til næringsrettet forskning og innovasjon er økt kraftig. Blant virkemidlene som har blitt prioritert, er Skattefunn, Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) og Etablertilskudd. I tillegg har vi lagt til rette for raskere bygging av vei og bane og satset på forenkling og digitalisering slik at bedriftene kan bruke mer tid på sine kjerneaktiviteter. Dette er virkemidler som kommer hele næringslivet til gode – også handelsnæringen.

Forslagsstillerne viser til at regjeringen nylig har lagt frem en stortingsmelding om industrien. De foreslår at det også legges frem en stortingsmelding om handelsnæringen, blant annet fordi den står overfor mange av de samme utfordringene.

Norsk varehandel har hatt vedvarende omsetningsvekst i en lengre periode, og som næringsorganisasjonen Virke skriver i Handelsrapporten 2016/2017, så er det store bildet for norsk handel positivt. Handelsnæringen møter i mindre grad global konkurranse og blir ikke like direkte berørt av redusert petroleumsaktivitet som industrien. Deler av handelsnæringen møter i sterkere grad konkurranse fra utenlandsk netthandel, mens andre opererer i skjermede markeder.

Handelsnæringen har vært flink til å utvikle og å ta i bruk ny teknologi, og har sett mulighetene dette gir. Nye teknologiske løsninger gjør at kompetansebehovet i arbeidslivet endrer seg. Produktivitetsvekst dreier seg i stor grad om å frigjøre arbeidskraft som vi blant annet trenger til å løse de store utfordringene vi står overfor.

Det er likevel enkelte rammevilkår og problemstillinger som er spesielle for handelsnæringen. De er blant annet knyttet til grensen for tollfri import, norsk landbrukspolitik, åpningstidsbestemmelser og konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen.

Regjeringen tar opp disse spørsmålene og har en særlig oppmerksomhet om dagligvarebransjen. Regjeringen satte også i juni 2016 ned et utvalg som skal utrede spørsmål om søndagsåpne butikker bredt. Utvalget skal blant annet vurdere konsekvenser av ev. regelendringer for arbeidstakere, næringslivet, konkurranseforhold og sysselsetting. Endringer i forbruksmønsteret og folks handlevaner, som for eksempel økt netthandel, skal også utredes. Utvalget består av representanter fra ulike deler av samfunns- og arbeidslivet. Utredningen skal være ferdig høsten 2017.

Oppsummert mener jeg at utfordringene varehandelen står overfor, i stor grad er sammenfallende med utfordringene til det øvrige næringslivet – utfordringer jeg mener vi har møtt gjennom de satsinger regjeringen har hatt. Regjeringen har styrket virkemidlene for å fremme forskning og innovasjon, og det pågår arbeid med de særskilte rammevilkårene for handelsnæringen. Miljøutfordringene reguleres allerede i hovedsak gjennom avgiftspolitikken, forurensningsloven og gjennom støtte til forskning og utvikling. Denne typen reguleringer er uavhengig av næring og har som prinsipp at forurenser skal betale, at miljøskadelige utslipp skal være innenfor tålegrensen og at vi utvikler miljøteknologi og sirkulære løsninger slik at ressursbruken bedres og bærekraften styrkes.

Slik jeg ser det, er sentrale næringspolitiske temaer for varehandelen teknologi og digitalisering, nye handelsmønstre, næringens betydningen som sysselsetter og konkurransepolitiske problemstillinger. Dette kan det være hensiktsmessig å utdype i en Stortingsmelding.

